

Baltijas ogļūdeņražu izpētes un ieguves asociācija

Reģ.nr.40008192540, Vecpilsētas iela 19, Rīga, LV-1050

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai
Peldu iela 25, Rīga, LV-1494

2022.gada 10.janvārī Nr. 02-22/N

Par likumprojektu "Piesārņojuma novēršanas likums"

Baltijas ogļūdeņražu izpētes un ieguves asociācija, turpmāk – Asociācija, atsaucoties uz sabiedriskajai apspriešanai nodoto likumprojektu "Piesārņojuma novēršanas likums" 21-TA-1169, turpmāk - Likumprojekts, vēlas sniegt iebildumus un priekšlikumus.

Tā, kā likuma normas attiecināmas tikai uz operatoru, t.sk. privātpersonu, kas veic piesārņojošo darbību objektā vai ir atbildīga par šādas darbības veikšanu vai kurai ir noteicošā ekonomiskā ietekme uz attiecīgās piesārņojošās darbības tehnisko izpildījumu, operatoram jābūt pilnīgi saprotamam tiesiskajam regulējumam, lai no savas puses nodrošinātu nepieciešamo rīcību piesārņojuma mazināšanai un novēršanai. Asociācijas ieskatā likuma mērķis – uzlabot un padarīt saprotamāku operatoram noteikto regulējumu piesārņojošo darbību jomā - Likumprojektā nav sasniegts un vēlas norādīt uz veicamajiem precizējumiem.

1. Likumprojektā termins “iekārta” nomainīts uz terminu “objekts” ar to saprotot stacionāru tehnisku vienību, kurā tiek veikta viena vai vairākas A, B vai C kategorijas piesārņojošas darbības, kā arī citas ar objekta pamatdarbību tieši tehniski saistītas darbības, kas ietekmē emisiju vai piesārņojumu un tiek veiktas ar objekta darbību saistītā teritorijā, pie tam, objektā var tikt nodarbinātas viena vai vairākas vienības. Nav saprotams, kādēļ mākslīgi paplašināts piesārņojuma rašanās avots no iekārtas uz objektu, kas ir daudz plašāks jēdziens likuma izpratnē un ir pretrunā ar direktīvās Nr. 2010/75/ES (2010. gada 24. novembris) par rūpnieciskajām emisijām (piesārņojuma integrēta novēršana un kontrole.) un Nr. 2015/2193 (2015. gada 25. novembris) par ierobežojumiem attiecībā uz dažu piesārņojošu vielu emisiju gaisā no vidējas jaudas sadedzināšanas iekārtām lietoto terminoloģiju. Nevienā no minētajām direktīvām, uz ko dota atsauce likumprojektā, nav lietots termins “objekts”, bet izmantots termins “iekārta”. Nepieciešams kritiski pārdomāt “objektā” ietvertās stacionārās tehniskās vienības apvienojumā ar nosacītu un subjektīvi izvērtētu “saistīto teritoriju”, kas var radīti domstarpības starp operatoru un kompetento institūciju atļaujas piešķiršanas laikā.

2. Likumprojekts paredz noteikt operatoram pienākumu novērtēt alternatīvas, izņemot gadījumus, kad tādas vērtētas ietekmes uz vidi novērtējuma, turpmāk – IVN, procesā. Asociācija norāda, ka nepieciešams precizēt, kādiem objektiem (iekārtām) alternatīvu izvērtēšana ir pamatota un iespējama, jo kā liecina IVN procedūras piemērošanas prakse, retos gadījumos iespējams veikt saprātīgu alternatīvu izstrādāšanu un, vairumā gadījumu, tā aprobežojas ar mākslīgiem pieņēmumiem, piemēram, “nulle” alternatīvu. Obligāta alternatīvu novērtēšana operatoram var radīt nepamatotas izmaksas un kavēt piesārņojošās darbības atļaujas saņemšanu, kā arī bieži realitātē vispār nav saprātīgi īstenojama.

3. Likumprojektā paredzēts, ka Valsts vides dienests, turpmāk – Dienests, var operatoram pieprasīt veikt papildus mērījumus gadījumos, ja pastāvēs aizdomas, ka operatora darbībā tiek pārsniegti izvirzītie emisijas limiti, emisijas robežvērtības vai A kategorijas piesārņojošām darbībām - ar LPTP saistītie emisijas līmeņi, kā arī gadījumos, kad par objekta darbību būs sūdzības, vai uz aizdomu pamata, ka ir jauns papildus piesārņojums, vai arī esošie monitoringa dati rada bažas par to patiesumu. Likumprojektā iestrādātā norma rada bažas par amatpersonu korupcijas iespējamību, jo saistīta ar sūdzībām un aizdomām, nevis tehniski, ar aprēķiniem pamatotiem pierādījumiem, piemēram, piesārņojošo vielu koncentrācijas palielinājumu gruntsūdeņu testēšanas rezultātos u.c. gadījumos. Punkts ir svītrojams, vai arī nepieciešams precīzi definēt, kādos konkrētos un objektīvi pamatotos gadījumos, situācijās papildus mērījumi ir veicami.

4. Asociācija uzskata, ka Likumprojektā ietvertais pienākums operatoram likt summēt objektu jaudas vai saražotās produkcijas apjomu gadījumos, ja vairākas piesārņojošās darbības ietekmē vienu un to pašu teritoriju, nav loģiski pamatots un absurds, jo katra uzņēmuma darbībā jauda un saražotās produkcijas apjoms ir komercnoslēpums, kas noteikts Komerclikumā un nav izpaužams trešajām personām. Pienākums no Likumprojekta svītrojams.

5. Iesniegumu atļauju saņemšanai un komunikācijai ar Dienestu, izmantojot Dienesta informācijas sistēmu nenodrošina efektīvu atļauju saņemšanas procesu, jo operators ir atbildīgs ne tikai par iesnieguma izveidošanu informācijas sistēmā, bet arī par tās iesniegšanu rakstiskā veidā, noformējot to kā pielikumu, faktiski pārstrādājot un papildinot informācijas sistēmā iesniegtos datus. Nepieciešams noteikt, ka Iesniegumu atļauju saņemšanai izstrādājams un saskaņojams rakstiskā formā, operatīvi komunicējot un papildinot sākotnējo informāciju un tikai pēc tam, aizpildot Iesnieguma formu sistēmā TULPE.

6. Likumprojektā paredzētā norma par iespēju pašvaldībai izdod saistošos noteikumus atsevišķu piesārņojuma avotu radītā piesārņojuma ierobežošanai tām pašvaldībām, kurās pastāv risks pārsniegt noteiktos gaisa kvalitātes normatīvus un noteikt operatoriem stingrākas prasības kā tas noteikts attiecīgajos Ministru kabineta noteikumos ir pretrunā ar normatīvo aktu hierarhiju, kā arī ir pretrunā ar likuma “Par pašvaldībām” 7.pantu un 15.pantā noteiktajām autonomajām funkcijām. Likumprojektā tiek dotas pilnvaras pašvaldībai savā teritorijā noteikt stingrākas pieļaujamās emisijas robežvērtības dažādām piesārņojošajām darbībām vai arī noteikt papildus prasības monitoringa veikšanai un izvirzīt prasības par papildus pasākumu veikšanu. Nav saprotams, uz kāda pamata un izmantojot kādu metodiku pašvaldības izvērtēs piesārņojuma koncentrācijas un noteiks paaugstinātas piesārņojuma normas, kas būs pretrunā ar attiecīgajiem Ministru kabineta noteikumiem. Asociācija neatbalsta minēto normu un lūdz to svītrot.

7. Likumprojektā paredzētas arī Dienesta tiesības ietvert atļaujā stingrākas prasības, ja par objekta radīto piesārņojumu regulāri tiek saņemtas pamatotas sūdzības vai pastāv risks, ka var tikt pārkāptas normatīvo aktu prasības vai atļaujā noteiktie emisiju limiti. Punkts ir vai nu svītrojams, vai nepieciešams precīzi definēt, kādos konkrēti gadījumos papildus stingrākas prasības būtu veicami.

8. Likumprojektā nav skaidri norādīts atļaujas saņemšanas termiņš, to iespējams pagarināt ar informācijas pieprasīšanas laiku, par ko lemj Dienests un kā laikā atļaujas saņemšana tiek uz laiku apturēta (17.pants). Norma attiecināma uz visu kategoriju atļaujām. Likumprojektā vai uz tā pamata izdotajos Ministru kabineta noteikumos skaidri jānorāda maksimālo atļaujas izsniegšanas termiņu.

9. Likumprojektā ietvertās normas attiecībā uz C kategorijas atļauju (reģistru), kam Dienests var noteikt speciālas prasības norāda uz reģistra funkciju zaudēšanu un robežu zaudēšanu starp C un B kategorijas atļaujām. C kategorijas atļauja ar papildus prasībām vairs nevar tikt klasificēta kā reģistrs. Asociācijas ieskatā, nav pieļaujama C kategorijas atļaujas papildināšana ar speciālām prasībām.

10. Likuma 5.pantā noteiktās vispārīgās prasības par operatora pienākumu novērtēt savas piesārņojošās darbības ietekmi uz vidi un saņemt atzinumu par paredzētās darbības akceptu – gadījumos, kad piesārņojošai darbībai saskaņā ar normatīvajiem aktiem ir nepieciešams ietekmes uz

vidi novērtējums, dublējas ar likumu "Par ietekmes uz vidi noteiktajām normām" un šī iemesla dēļ Likumprojektā nevar noteikt normas, ko regulē jau spēkā esošs likums. Tas nekādā gadījumā nepadara saprotamāku operatoram noteikto regulējumu piesārņojošo darbību jomā.

Asociācija lūdz VARAM informēt pat tālāko Likumprojekta virzību un Asociācijas priekšlikumu iekļaušanu tajā, paziņojot uz elektronisko e-pastu info@ogludenrazi.lv. Gadījumā, ja VARAM neiekļauj izteiktos priekšlikumus Likumprojektā, lūdzam sniegt pamatotus un skaidri saprotamus argumentus par katru priekšlikumu, tajā skaitā norādot datus un veikto izpēti Likumprojekta izstrādes laikā. Ievērojot, ka Likumprojektam būs būtiska ietekme uz visu sabiedrību kopumā, nepieciešams to izstrādāt kvalitatīvi, tāpēc nav pieļaujama nepārdomāta un sasteigta virzība. Asociācija piedāvā iesaistīt Likumprojekta izstrādāšanā atsevišķas nozares pārstāvošus ekspertus, profesionāļus, šim nolūkam izveidojot darba grupu efektīvākai Likumprojekta precizēšanai.

Lūdzam sniegt Asociācijai rakstisku atbildi uz visiem vēstulē uzdotajiem jautājumiem, kā arī informēt par iespēju piedalīties darba grupā pēc iespējas ātrāk, bet ne vēlāk kā līdz 10.01.2022.

Ar cieņu

Baltijas ogļūdeņražu izpētes un ieguves asociācijas
valdes priekšsēdētāja

Sigita Poželaite-Šavļuga

